בָּא הלוקח לְמְדוֹד נַפְטִ שריחו רע, אוֹמֵר לוֹ המוכר ללוקח, מְדוֹד אַתָּה לְעַצְמְךָ. אבל אם בָּא לְמְדוֹד אֲפַרְסְמוֹן שריחו טוב, אוֹמֵר לוֹ, הַמְתֵּן לִי עַד שֶׁאֲמְדוֹד עִמְּךָ, כְּדֵי שֶׁנִּתְבַּסֵּם אֲנִי וְאַתָּה. וכמו כן, הבא ליטמא רק פותחין לו, אבל הבא ליטהר מסייעין אותו.

תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עֲבֵירָה מְטַמְטֶמֶת [–אוטמת וסותמת מכל חכמה] את לִבּוֹ שֶׁל הָאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר באיסור אכילת שרצים (ויקרא יא מג) 'וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם', וכיון שכתוב ונטמתם חסר א' יש לדרוש כך, אַל תִּקְרֵי 'וְנִטְמֵאתֶם' אֶלָּא 'וְנִטְמַטְתֶּם', דהיינו שהעבירה מטמטמת וסותמת את לב האדם.

תָּנוּ רַבָּנָן, נאמר (אל) ['וְלֹא] תְּטַמְּאוּ בָהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם', ומכפילות הלשון נלמד, שְׁאָדָם הִמְטַמֵּא עַצְמוֹ מְעַט, מְטַמְּאִין אוֹתוֹ [–מניחים אותו ליטמא] הַרְבֵּה. המטמא עצמו מִלְמַטָּה, מְטַמְּאִין אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. המטמא עצמו בָּעוֹלָם הַזֶּה, מְטַמְּאִין אוֹתוֹ לָעוֹלָם הַבָּא.

תָּנוּ רַבָּנָן, כמו שנדרש בענין הטומאה כך בענין הקדושה, שנאמר 'וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים', ומכפילות הלשון נלמד, שְׁאָדָם הַמְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ מְעַט, מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ הַרְבֵּה. והמקדש עצמו מִלְמַטָּה, מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. והמקדש עצמו בָּעוֹלָם הַזֶּה, מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ לָעוֹלָם הַבָּא.

הדרן עלך אמר להם הממונה

פרק רביעי - טרף בקלפי

פרק זה עוסק בהמשך דיני עבודת הכהן הגדול, וחלוק לארבעה עניינים: א. הגרלת השעירים וקשירת לשון של זהורית בשעיר לעזאזל. ב. חזרת הכהן הגדול אצל פרו ווידוי שני שמתוודה על אחיו הכהנים, שחיטת פרו וקבלת דמו. ג. נטילת המחתה לצורך הקטרה, מה היה עושה בה ובמה היה שונה משאר הימים. ד. פירוט דברים שיש בהם שינוי ביום זה משאר הימים.

משנה

משנתינו ממשיכה במה שהתחילה לפרט (לעיל לז.) איך נעשה הגורל של השעירים: בא הכהן הגדול אצל שני השעירים, ומעמיד אחד לימינו ואחד לשמאלו. טָרַף בַּקַּלְפֵּי – והכניס את ידיו במהירות ובחטיפה בארגז שבו היו הגורלות, וְהֶעֱלָה שְׁנֵי גּוֹרָלוֹת, אחד בימינו ואחד בשמאלו. גורל אֶחָד כָּתוּב עָלָיו 'לַשֵּׁם', וְאֶחָד כָּתוּב עָלָיו 'לַעֲזָאזֵל'. הַמֻּנָּח עומד בִּימִינוֹ של הכהן הגדול, וְראשׁ בֵּית אָב עומד מִשְּׂמאלו. אִם הגורל שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ של הכהן הגדול, הַמֻּנָּח אוֹמֵר לוֹ, אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל הַגְבַּהּ את יָדְךָ, וְאִם הגורל שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּשְׂמאלוֹ של הכהן הגדול, ראשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ, אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל הַגְבַּהּ שְׂמאלְךָ. לאחר הגורל, נָתָנָן הכהן הגדול לגורלות עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים, את הגורל שעלה בימינו על השעיר הימני, ואת הגורל שעלה בשמאלו על השעיר השמאלי, וְאוֹמֵר 'לַה' חַטָּאת', ובאמירה זו קורא לו שם. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, לֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר 'חַטָּאת' אֶלָּא 'לַה'". וְהֵן – העם העומדים בעזרה, עוֹנִין אַחֲרָיו בשעה שמזכיר את השם 'בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד'.

גמרא

שנינו במשנה: 'טרף בקלפי והעלה שני גורלות'. שואלת הגמרא: לָמָּה לִי – מדוע הכהן הגדול טָרַף בַּקַּלְפֵּי, ואינו יכול להוציא את הגורלות בנחת. משיבה הגמרא: כֵּי הֵיכִי דְּלֹא נִיבְזוֹן וְלִישְׁקוֹל – בכדי שלא ימשש את הגורלות ויכוין להעלות את הגורל של השם בימינו לסימן יפה, ויבטל בזה את מצות ההגרלה.

הגמרא דנה בדיני הקלפי: אָמַר רָבָא, הַקַּלְפֵּי בה הונחו הגורלות, שֶׁל עֵץ הָיְתָה עשויה, וְשֶׁל חוֹל הָיְתָה – לא היתה קדושה ככלי שרת, וְהֵיתָה מצומצמת בגודלה, עד שֶׁאֵינָהּ מַחֶזֶקֶת אֶלָּא שְׁתֵּי יָדַיִם. מַתְקִיף לָהּ [–הקשה] רָבִינָא על דברי רבא, בְּשִׁלְמָא – דברי רבא מובנים במה שאמר שהקלפי אֵינָהּ מַחֶזֶקֶת אֶלָּא שְׁתֵּי יָדַיִם, משום שטעמו הוא, כֵּי הֵיכִי דְּלֹא לִיבְזוֹן וְלִישְׁקוֹל – בכדי שלא ימשש הכהן הגדול את הגורלות ויכוין להעלות את הגורל לה' בימינו. אֶלָּא על מה שאמר, שֶׁל חוֹל הֵיתָה, קשה, נֶהֱדְּשָׁהּ לקלפי. מתרצת הגמרא: אִם כֵּן – אם נקדש את הקלפי, חָוֵה לָהּ הקלפי כְּלֵי שָׁרֵת שֶׁל עֵץ, וּכְלֵי שָׁרֵת דְּעֵץ לֹא עֲבַדִינַן. שואלת הגמרא: וְנַעֲבְדֵהּ – ונעשנה דְּכֻפָּה, או וְנַעֲבְדֵהּ דְּזָהָב, וכך נוכל לקדשה. משיבה הגמרא: הַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, ולכן אין לעשות את הקלפי מכסף או זהב, משום שאין ההגרלה עבודה כל כך, ואינה אלא פעם אחת בשנה, ואף חיוב הקלפי אינו מדאורייתא.

הגמרא דנה בשיטות תנאים בצורת ההגרלה. אומרת הגמרא: מַתְנִיתִין – משנתינו ששנינו בה שהכהן הגדול מכניס את שתי ידיו לקלפי, דְּלֹא כִּי הָאי תַּנָּא שבברייתא, דְּתַנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הַפֶּתֶן וְכֹהֵן גָּדוֹל שניהם מַכְנִיסִין יחד את יָדָן הימנית בַּקַּלְפֵּי, וכל אחד מוציא גורל אחד. אִם בִּימִינוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלֶה הגורל לה', הַפֶּתֶן אוֹמֵר לוֹ, אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל הַגְבַּהּ יְמִינְךָ. וְאִם בִּימִינוֹ שֶׁל פֶּתֶן עוֹלֶה הגורל לה', רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ לַכֹּהֵן גָּדוֹל, דַּבֵּר מִילְּךָ – אמור דבריך, כלומר הכרז 'לה' חטאת', משום שגם בשהסגן משתתף בהגרלה, הכהן הגדול הוא זה שקורא את השם. הרי שלרבי יהודה הכהן הגדול אינו מכניס את שתי ידיו כמבואר במשנתינו, אלא הכהן הגדול והסגן מכניסים את יד ימינם.

שואלת הגמרא על דברי רבי יהודה: מדוע כשהגורל לה' עלה ביד הסגן, ראש בית אב אומר לכהן הגדול 'דבר מילך', וְנֵימָא לֵיהּ – שיאמר הפֶּתֶן לכהן הגדול 'דבר מילך', וכמו כשעלה הגורל לה' ביד הכהן הגדול. משיבה הגמרא: כֵּיוָן דְּלֹא סָלִיק בְּיָדֵיהּ – כיון שלא עלה הגורל לה' ביד הכהן הגדול אלא ביד הסגן, חָלְשָׁא דַּעְתֵּיהּ – יש לכהן הגדול חלישות הדעת אם יאמר לו הסגן 'דבר מילך', כיון שנראה כמתגרה בו.

שואלת הגמרא: בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי – במה נחלקו התנא במשנתינו ורבי יהודה המובא בברייתא. משיבה הגמרא: מַר [–רבי יהודה] סָבַר, יְמִינָא דְּסָגָן עָדִיף מִשְּׂמָאלֵיהּ דְּכֹהֵן גָּדוֹל – עדיף שהגורל יעשה בימינו של הסגן מאשר בשמאלו של הכהן הגדול. וּמַר [–התנא במשנתינו] סָבַר, ידו הימנית של הסגן וידו השמאלית של הכהן הגדול כִּי הֲדֵדֵי נִינְהוּ – שוים הם בחשיבותם, ומשום כך עדיף שהכהן הגדול יכניס את שתי ידיו.

שואלת הגמרא: וּמַאן הַאי תַּנָּא – מיהו התנא ששנה את משנתינו, דְּפָלִיג עֲלֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה. משיבה הגמרא: רַבִּי חֲנִינָא סָגָן הַכֹּהֲנִים הוּא. דְּתַנְיָא, רַבִּי חֲנִינָא סָגָן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר, לָמָּה סָגָן הולך תמיד מִימִינוֹ של הכהן הגדול, שֶׁאִם אֵירַע בּוֹ פְּסוּל בְּכֹהֵן גָּדוֹל ואינו יכול לעבוד, נִכְנָס הַסָּגָן וּמְשַׁמֵּשׁ תַּחְתָּיו [–במקומו]. ומבואר בדברי רבי חנינא, שהסגן עומד לימין הכהן הגדול רק בכדי לשמש תחתיו אם יארע בו פסול, ולא כדי להגריל עמו.

אגב ענין עליית הגורל לה' בימין, מביאה הגמרא ברייתא על זמנים בהם היה הגורל לה' עולה רק בימין, ומעלות נוספות שהיו במקדש בזמן זה: תָּנוּ רַבָּנָן בברייתא, כל אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁשִּׁמְּשׁ שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק בכהונה גדולה, הָיָה הגורל לה' עוֹלֶה בְּיָמִין, שהוא סימן יפה. מִכָּאן וְאֵילָךְ – לאחר תקופה זו, פְּעָמִים היה עוֹלֶה בְּיָמִין, וּפְעָמִים היה עוֹלֶה בִּשְׂמאל.

וְכָל ימיו הָיָה לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית שבראש שעיר המשתלח מַלְבִּין מאליו בזמן שילוח השעיר. מִכָּאן וְאֵילָךְ, פְּעָמִים היה מַלְבִּין, וּפְעָמִים שֶׁאֵינוֹ מַלְבִּין.

וְכָל ימיו הָיָה נֵר מַעֲרָבִי שבמנורה דּוֹלֵק אף לאחר שכבו שאר הנרות. מִכָּאן וְאֵילָךְ, פְּעָמִים היה דּוֹלֵק אף לאחר שכבו שאר הנרות וּפְעָמִים היה כָּבֶה עם שאר הנרות.

וְכָל ימיו הָיָה אֵשׁ שֶׁל מַעֲרָכָה שעל גבי המזבח, מִתְגַּבֶּרֶת ודולק מאליו לאחר שסידרוהו בשחרית, וְלֹא הָיוּ הַכֹּהֲנִים צְרִיכִין לְהָבִיא עֲצִים במשך היום להוסיף לְמַעֲרָכָה, חוץ מִשְּׁנֵי גִּזְרֵי עֲצִים שהיו מוסיפים בין הערביים, כְּדֵי לְקַיֵּים מִצְוַת עֲצִים. מִכָּאן וְאֵילָךְ, פְּעָמִים היה מִתְגַּבֶּרֶת וּפְעָמִים אֵין מִתְגַּבֶּרֶת, אלא היה תש כחו בשחרית, ומחמת כן לֹא הָיוּ הַכֹּהֲנִים נִמְנָעִין [–מפסיקים] מִלְּהָבִיא עֲצִים לַמַּעֲרָכָה כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ, בכדי להגביר את האש.

וְכָל ימיו נִשְׁתַּלְּחָה בָּרְכָה בָּעוֹמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים, וְכָל כֹּהֵן שֶׁהיה מַגִּיעוֹ כְּזַיִת מחלוקת הלחם, יֵשׁ שאוֹכְלוֹ וְשָׂבֵעַ, וְיֵשׁ שאוֹכְלוֹ ומותיר, כיון שמחמת הברכה היה משביע אף בפחות מכזית. מִכָּאן וְאֵילָךְ, נִשְׁתַּלְּחָה מְאֵירָה [–קללה] בָּעוֹמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים, וְכָל כֹּהֵן היה מַגִּיעוֹ רק כְּשִׁיעוּר פּוֹל – מין קטנית, והוא פחות בהרבה מכזית. ומאחר ושיעור זה אינו משביע, הַצְּנוּעִין היו מוֹשְׁכִין אֶת יָדֵיהֶן, וְהַמְּגַרְגְּנָנִין [–הזוללים], היו נוֹטְלִין אף של אחרים וְאוֹכְלִין. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנָּטַל חֶלְקוֹ וְחֵלֶק חֲבֵירוֹ הגרגרן, ומחמת כך חָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ בֶּן

חַמְצָן – גזלן, עַד יוֹם מוֹתוֹ. אָמַר רַבָּה בַּר (בַּר) שִׁילָא, מַאי קְרָא – מהו הפסוק בו נרמז שחמצן הוא גזלן. נאמר בתפילת דוד המלך (תהלים עא ד), 'אֱלֹהַי, פַּלְּטֵנִי [–הצילני] מִיַּד רָשָׁע, מִכַּף מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ' – מידי עושה עול וחמסן. רָבָא אָמַר, מֵהָכָא, שנאמר (ישעיהו א יז) 'לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ מִשְׁפָּט אַשְּׁרוּ חָמוֹץ' – למדו להיטיב איש לרעהו, לשפוט בין עושק לנעשק, והחזיקו את כח הנגזל.

אגב שהובא הפסוק, מביאה הגמרא דין הנלמד מפסוק זה: נאמר בפסוק, 'אַשְּׁרוּ חָמוֹץ' [–הנגזל], ויש לדייק מלשון זה שיש לחזק רק את הנגזל, וְאַל תַּאַשְּׁרוּ חוֹמֵץ [–גזלן], כלומר, בית דין נזקקים לשמוע תחילה את דברי התובע.

תָּנוּ רַבָּנָן בברייתא, אוֹתָהּ שָׁנָה שֶׁמֵּת בָּהּ שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק, אָמַר לָהֶם לתלמידיו לאחר יום הכיפורים, בְּשָׁנָה זוֹ הוּא מֵת, ועל עצמו התכוין. אָמְרוּ לוֹ, מִנַּיִן אַתָּה יוֹדֵעַ. אָמַר לָהֶם, בְּכָל יוֹם הַכִּפּוּרִים הָיָה מְזַדְּמֵן לִי זָקֵן אֶחָד לָבוּשׁ לְבָנִים וְעָטוּף לְבָנִים, והיה נִכְנַס עִמִּי לפני ולפנים, וְיָצָא עִמִּי. וְהַיּוֹם, נִזְדַּמֵּן לִי זָקֵן אֶחָד לָבוּשׁ שְׁחוֹרִים וְעָטוּף שְׁחוֹרִים שהוא סימן אבלות, וְנִכְנַס עִמִּי וְלֹא יָצָא עִמִּי. ומשינויים אלו הבין, שבאותה השנה ימות. אַחַר הֶרֶגֶל, חָלָה שִׁבְעָה יָמִים וָמֵת, וּמכאן והילך נִמְנְעוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים מִלְּבָרֵךְ ברכת כהנים בַּשֵּׁם המפורש, כיון שלא היו ראויים לכך.

אגב הזכרת המעלות שהיו בזמן שמעון הצדיק, מביאה הגמרא בריייתא המפרטת את מצבם השפל של בני ישראל סמוך לחורבן: תָּנוּ רַבָּנָן, אַרְבָּעִים שָׁנָה קוֹדֶם חוּרְבַּן הַבַּיִת, לֹא הָיָה הגּוֹרָל לה' עוֹלֶה בְּיָמִין כלל. וְלֹא הָיָה לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית מַלְבִּין כלל, וְלֹא הָיָה נֵר מַעֲרָבִי דּוֹלֵק יותר משאר הנרות, וְהָיוּ דַּלְתוֹת הַהֵיכָל נִפְתָּחוֹת מֵאֲלֵיהֶן כסימן לאויבים להיכנס, עַד שֶׁגָּעַר בָּהֶן רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, וְאָמַר לוֹ להיכל, הֵיכָל מִפְּנֵי מָה אַתָּה מַבְעִית עַצְמְךָ, ומחמת הפחד אתה מקדים לפרסם את שעתיד לבוא עליך, יוֹדֵעַ אֲנִי בְּךָ שֶׁסּוֹפְךָ עָתִיד לֵיחָרֵב, וּכְבָר נִתְנַבֵּא עָלֶיךָ זְכַרְיָה בֶּן עִדּוֹ שפתיחה זו היא סימן לחורבן, שנאמר (זכריה יא א) 'פְּתַח לְבָנוֹן דְּלָתֶיךָ וְתֹאכַל אֵשׁ בַּאַרְזֶיךָ', כלומר, על ידי שבית המקדש יפתח את דלתותיו, ישרף על ידי האש. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֶּן טַבְלַאי, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ של בית המקדש לְבָנוֹן, מִפְּנֵי שֶׁמַּלְבִּין עֲוֹנוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל על ידי הקרבנות.

אגב הביאור מדוע בית המקדש נקרא לבנון, מבארת הגמרא מדוע נקרא יער: אָמַר רַב זוּטְרָא בַּר טוֹבִיָּה, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ של בית המקדש יַעַר, דִּכְתִיב בבנין בית המקדש (מלכים א' י יז) 'בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן'. לוֹמַר לְךָ, מַה יַּעַר מְלַבְלֵב – מוציא פרחים, אַף בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מְלַבְלֵב. והיינו דְּאָמַר רַב הוֹשַׁעְיָא, בְּשָׁעָה שֶׁבָּנָה שְׁלֹמֹה את בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, נָטַע בּוֹ כָּל מִינֵי מְגָדִים שֶׁל זָהָב, וְהָיוּ מוֹצִיאִין פֵּרוֹת של זהב בְּזְמַנֵּיהֶן – בזמן שדרך האילנות להוציא פירות, וְכֵיוָן שֶׁהֶחֱרִיבוּהוּ מְנָשְׁבָה בָהֶן, הָיוּ נוֹשְׁרִין פֵּירוֹתֵיהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים עב טז) 'יִרְעַשׁ כַּלְּבָנוֹן פִּרְיוֹ' – בבית המקדש הנקרא לבנון, הרעישו ונשרו הפירות מחמת הרוח המנשבת. וּמַה הָיְתָה פַּרְנָסָה לַכְּהוּנָּה – לכהנים, על ידי שמכרו אותן. וְכֵיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לַהֵיכָל, יָבְשׁוּ, שֶׁנֶּאֱמַר בנבואת נחום על פורענות ישראל (נחום א ד) 'וּפָרַח לְבָנוֹן אָמְלָל' – הפריחה בבית המקדש תכרת ותתייבש. וְעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲזִירָהּ לָנוּ לעתיד לבוא, שֶׁנֶּאֱמַר בנבואת ישעיה על גאולת ישראל (ישעיה לה ב) 'פָּרֹחַ תִּפְרַח וְתָגֵל, אַף גִּילַת וְרַנֵּן, כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן לָהּ' – הארץ החרבה והשוממה תפרח ותגל, ואף תגיל ותרנן גילה אחר גילה בלי הפסק, וכבוד בית המקדש הנקרא לבנון יחזור להיות כבתחילה.

שנינו במשנה נְתָנָן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים. תָּנוּ רַבָּנָן בברייתא, עֲשָׂר פְּעָמִים היה מַזִּיר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶת הַשֵּׁם המפורש בּוֹ בַּיּוֹם – ביום הכיפורים. שֶׁלֹּשָׁה פעמים בְּוִידּוּי רִאשׁוֹן שמתודה על הפר בעד ביתו, וּשְׁלֹשָׁה פעמים בְּוִידּוּי שֵׁנִי שחוזר ומתודה על הפר בעד הכהנים, וּשְׁלֹשָׁה פעמים בְּשָׁעָה שמתודה בעד כל ישראל על הַשָּׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, וְאֶחָד בְּהִנָּחת הגּוֹרָלוֹת על השעירים שאומר 'לה' חטאת'.

וּכְבָר היה מעשה, שֶׁאָמַר הכהן הגדול את הַשֵּׁם, וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בִּירִיחוֹ. אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, מִירוּשָׁלַיִם לִירִיחוֹ מרחק עֲשָׂרָה פַּרְסָאוֹת, ועל אף המרחק הרב, נשמעה שם הזכרת השם.

עוד אומרת הברייתא: וְצִיר שעליו תלויים דַּלְתוֹת הַהֵיכָל, היה מרעיש בפתיחה, עד שהיה נִשְׁמַע הקול בְּשִׁמּוֹנָה תְּחוּמֵי שַׁבָּת. וְעַזִּים שֶׁבִּירִיחוֹ הָיוּ מִתְעַטְּשׁוֹת מֵרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת שהיה מגיע עד ליריחו, וְנָשִׁים שֶׁבִּירִיחוֹ אֵינָן צְרִיכוֹת לְהִתְבַּשֵּׂם, מפני שהיו מבושמות מֵרֵיחַ קְטוֹרֶת, שהגיע עד ליריחו, וּבַלָּה שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם אֵינָהּ צְרִיכָה לְהִתְקַשֵּׁט מֵחמת רֵיחַ הַקְּטוֹרֶת – שהיה בירושלים ריח חזק ביותר מהקטורת.

אָמַר רַבִּי (יוסי בן דולגאי) [אֶלְעָזָר בֶּן דִּגְלַאי] עִזִּים הָיוּ לְאַבָּא בְּחֵרֵי (מכמר) [מְכָוֵּר] – שם המחוז, וְהָיוּ העזים מִתְעַטְּשׁוֹת מֵרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבִּין אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה, פָּם [–סיפר] לִי זָקֵן אֶחָד, פַּעַם אַחַת הָלַכְתִּי לְשִׁילֹה וְהִרְחְתִּי רֵיחַ קְטוֹרֶת מִבֵּין כּוֹתָלֶיהָ, ואף שעבר זמן רב מחורבן שילה, עדיין נותר בהם רושם הריח.

הגמרא דנה האם ההגרלה מעכבת: אָמַר רַבִּי יַנַּאי, עַלְיַית הגּוֹרָל מְתוֹךְ הַקֻּלְפִּי מְעַכֶּבֶת, ואם קרא לשעירים שם ללא גורל, לא עשה כלום. אבל הַהֲנָחָה של הגורלות על השעירים, אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת, משום שכבר נקבעו בעליית הגורלות. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אַף עַלְיָיה אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת. אלא שאם קרא שם ללא הגרלה, חיסר מצוה.

הגמרא מבארת את מחלוקתם על פי מחלוקת תנאים בדין עיכוב סדר העבודה: אֵלִיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר דְּבָרִים הַנַּעֲשִׂין בְּבִגְדֵי לָבָן מְפַחוּת לֹא מְעַכְּבָא, כיון שלא נאמר בהם 'חוקה', כּוּלֵי עָלְמָא – בין רבי יאני ובין רבי יוחנן, לֹא פְּלִיגִי דִּלְמָא מְעַכְּבָא הגורל, שהרי נעשה בחוץ. כִּי פְּלִיגִי, אֵלִיבָּא דְּרַבִּי נְחֶמְיָה הסובר ש'חוקה' נאמר על כל הנעשה בבגדי לבן, מַאן דְּאָמַר שההגרלה מְעַכְּבָא, סובר כְּרַבִּי נְחֶמְיָה, ולכן גם ההגרלה מעכבת שהרי נעשית בבגדי לבן. וּמַאן דְּאָמַר שההגרלה לֹא מְעַכְּבָא, סובר, דְּהָנֵי מִילֵּי, במעשים שהם עֲבוֹדָה, אבל בְּהַגְרָלָה מודה רבי נחמיה שלא נאמר בה 'חוקה' לעיכוב, משום דִּלְאו עֲבוֹדָה הִיא.

הגמרא מביאה לשון נוספת בביאור מחלוקת רבי יאני ורבי יוחנן: אִיכָּא דְּאָמְרֵי, אֵלִיבָּא דְּרַבִּי נְחֶמְיָה דְּאָמַר שאף עבודות הנעשות בבגדי לבן בחוץ מְעַכְּבָא, כּוּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דְּמְעַכְּבָא ההגרלה. כִּי פְּלִיגִי, אֵלִיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה הסובר שרק עבודות הנעשות בפנים מעכבות. מַאן דְּאָמַר לֹא מְעַכְּבָא, סובר כְּרַבִּי יְהוּדָה, ולכך הגרלה אינה מעכבת. וּמַאן דְּאָמַר מְעַכְּבָא גם סובר כרבי יהודה, אלא דְּשָׁאנֵי הָכָא בהגרלה, דִּתְנָא בֵּיהּ קְרָא – ששנה בו הכתוב 'אֲשֶׁר עָלָה' 'אֲשֶׁר עָלָה', תְּרֵי זִימְנֵי – פעמיים, ומייתור זה נלמד שההגרלה מעכבת, על אף שנעשית בחוץ.

הגמרא דנה בדברי רבי יאני שהגרלה מעכבת. מקשה הגמרא: מֵיתִיבִי, והרי שנינו בברייתא, מְצִוָּה לְהַגְרִיל, וְאִם לֹא הִגְרִיל כָּשֵׁר. וּבִשְׁלָמָא לְהַךְ לִישָׁנָא – ללשון הראשון, דְּאָמְרַתְּ דְּאֵלִיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה כּוּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דִּלְמָא מְעַכְּבָא, ומחלוקתם היא לשיטת רבי נחמיה, יש לומר הָא מַנִּי – מיהו התנא ששנה ברייתא זו, רַבִּי יְהוּדָה הִיא,